

شبت چوروز جهان باد روز و شمن تو	زگردها و شنه تار یک چون شبت چور
---------------------------------	---------------------------------

حساب عمر مسود ترا اگر بيشل	زمانه ضرب کن در باد همچو ضرب کسور
----------------------------	-----------------------------------

ز سه ز بار که ملک تو سفیر سفیر	زمان زمان سو این بنده غریب اسیر
ز ہی ثبات تو توجیه رزق راقانون	غمی بیان تو آیات جود رانفسیر
نظیر رائے تو در سایه سپهر زمان	بچشم جود تو در مایه وجود حقیقیر
نوال ست تو بطلان منت خورشید	پسج کلک تو عنوان نامه تقدیر
بسعی نام تو شغال مشتری مسود	ز عکس رای تو شت جرم آفتاب سنیر
که نفاذ ز ہی خصم بند و قلو کشاے	که وقار ز ہی جرم بخش عذر بندیر
کن روانی حکم تو باور احیسان	و بد شائل حلم تو خاک راقشویر
که بود جز تو که در ملک شاه و ملک خدا	هر آنچه حبت ز ایام یانت جز که نظیر
بر آستانه قدرت قضا نیار و گفت	که حبت با و کمان و شست گرد ضمیر
سوم حادثه از خصمت ار بگرداند	بنامی چرخ که در جنب قدرت قصیر
ز انتقام تو لشکفت اگر قفا و ق	بهانه جوی بلوزینه در و بندش سیر
فکن رای تو در خاک راه رایت مهر	نوشته کلک تو بر آب جوی آیت تیر
هر یک کلک تو در لشکر شکان نیان	ز نفع صور زیادت همیکت تاثیر
بزرگوارا در حسب حال آن وعده	که شد ز عون تو بیرون ز عقده تاخیر
بوجہ مزدورین شعر متبیکے چنیت	که از تامل او نیست هیچ گونه گزیر
سزوز لطف تو گر استماع فرمائی	بدان دقیقه که آن بیتما کنم تقریر

<p>ز دست آن پیر فتح کز سپه کفر لیت بمن رسید ز هم نام چشم و چشمه مهر چنین نبود که بس زود و مسمی آرد با تمام خداوند کز عنایت اوست دعوات گفتم و جامی دعوات بود الحق بلی توقع من بتباید خود همین بوده است بلطف تو که نیا رفت کز تش نقصان همیشه تا نبود پیر در قیاس جوان</p>	<p>ردیف کنیت او شد ز استاد دومیر بقدر جزو نخست از دوجون لفظ صریح درین دو هفته بفرمان شاه و امروزی هزار همچو تو فارغ دل از صغیر و کبیر درین مفسیق که آنرا جز این نه بد تدبیر چه در قدیم حدیث و چه در قلیل و کثیر بسع تو که نیا بود و دانش تقصیر مطیع نخت جوان تو باد و عالم پیر</p>
--	---

ز اشک دیده بدخواه تو سپید چو قمار
 ز رشک روی بدانند لیش تو سیاه چو قمر

<p>شب شمع و شکر و بوی گل و باد بهار سبزه و باد گل افشان و صبحی در پیش خوش بود خاصه کسی را که توانائی هست نو بهار آمد و هنگام طرب و رگزار ساقیا خیز که گل رشک رخ خوراش مژه خواب که بجنب بچین فصل از جا کاری ساز که بی می نتوانفت بی باغ بلبل شقیقه مست و گل و سرو و چین باد نوروز سحر که چو بستان بگشت</p>	<p>می و مشون منی و رود و وون و بوس و کنار ناله بلبل و آواز بیت سیم عذار وای بر آنکه ملی دارد و آنهم افکار چه بهاری که ز دلها بر و صبر و قرار بوستان جنت و می کوثر و طوبی است چنار کشته خواب که رخان لاله کند یا گلنار مست و سو می چمن تات کند باغ شمار نه پسندند که او مست بود یا همشیار گل صد برگ برون است ز پیر امن خار</p>
---	---

چینی

چو بدستی فلک بین تو که بیخامد ز رنگ
 نقش بند می هوا با رنگ کس بر گل
 شکل غنیست چو پیمان که بود در آتش
 گل نارسست در خشنده چو یا قوتین جام
 طفل غنی عرق آورده ز تن رخ ازان
 دی گل سرخ و همی سرور رسیدیم
 گل همی گفت ترا نیست بر من قیمت
 گل ازو طره شد و گفت که ای همی
 گوئی آزادم و بر یک قدمی پیوسته
 سرور زان شد ازان طعنه بگل گفت که من
 سالها بودم در باغ و ندیدم ترخ شهر
 گل دگر بار بر آشفقت بدو گفت که من
 نه بس از یازوه مه بودن من پرده
 سوی شهر از پی آن رفتم تا دریا بم
 نازش ملک و ملل نامردین قتلغ شاه
 ای جوان بخت شه پاک دل پاک برشت
 آن خردمند نیز دوست که دوست غفل
 کف او ضامن این نفاق و عیثت و طیور
 خدی ای قدر ترا طام کردون گری

کوه لطافت چمن را همه بر نقش و نگار
 که دو صد دایره بر دایره زوبی بر کار
 برگ بیدست چو تنی که بر آرزو نگار
 دانه نار چو لولو و چو در چسیت انار
 ماورای پرواشاک ستم بار و زار
 در میان آمدشان گفت و شنید بسیار
 سر و میگفت ترا نیست بر من مقدار
 دم خوبی زنی آخر یکدم استظهار
 دعوی رقص نمائی و ننداری رفتار
 پای بر جایم و همچون تو نیم دست گذار
 تو که می آیی امروز شدی دریا زار
 هر یک سال یکبار نسایم دیدار
 که کنون نیز بچشمم خورشید نشینم خوار
 بزم خورشید زمین سایه حق فخر کبار
 که برو فخر کن بخت بروزی صد بار
 آن نکو صورت نیکو سیر نیکو کار
 بحر دکان را بگه بزل میش زیا
 در او قبله ارکان بلا دست و دیار
 زه زه ای بخت ترا هیچ منیر آینه دار

هر چه گویم بجهت تو و گویند کسان
 منکران همه عالم چو رسیدند تو
 احتشام تو در خفیت بغایت عالی
 تو سلیمان و بزریر تو فرس تخت روان
 چون که خصم تو گردنکش اگر چه عجب
 با همه سرکشی تو سن گردون خوشتر
 نیست جز کلک تو که کلک بود مشک فشان
 همچو باران به شیب افتد بدخواه تو باز
 دشمنت را چو فرو نیست اگر گنج نهد
 نشود مشک اگر چند فراوان ماند
 علم دولت تو منج زمین است و زمان
 دوره از نه فلک ایام شنیده است هیچ
 که چو فرعون لعین خصم تو در کسب شود
 باز تمکین تو هر جا که سپرد از آید
 گزیند بد که هر تو چون مور عدوت
 تو چنانی که در آفاق تیرانیت نظیر
 باز خوان بهر مند ترا چه توان گفت
 سر در پاک دلازمین فلک بی سرو پا
 نقد میا بدیم امروز ز جودت صد چیز

تو از ان بیشتر می نیست در ان هیچ انکار
 به تمیز و خرد خلق تو کردند آسار
 که نشاط و طرب و ناز و نعم آرد بار
 تحت از حجزه بر باد شسته چو غبار
 هم تو اش با ز کنی پوست تن همچو چنار
 دست حکم تو به پیشش درون کرد مهر
 نیست جز طبع تو که طبع بود گوهر بار
 که با لاکشش حرخ بعد و دو بخار
 نشود مالک دنیا را بملک دینار
 جگر سوخته در نفاقه آهوسه ستار
 عزت ذات شریفیت شرف لیل و نهار
 که توئی واسطه هفت و شش و پنج و چهار
 سوکب بود سویت گرد بر آرد زنجار
 سر فرو زرد و بدخواه تو چون بو تیار
 زود از پوست بدون آروش ایام چو مار
 بصفا و بحیات و بثبات و بوقار
 زیرک و فاضل و دشمن شکن و کار گزار
 زندگانی بهی گشت بغایت دشوار
 نقد ترا ز همه حالی فرجه و دستار

بندگانش فراوان ز تو در نعمت و ناز
 وقت آنست که خواهی نگیمن ککاو و دوات
 بر سر آنکس که بر اتم نبویست شاید
 ز آنکه آن ظالم بر رحم یکه حسب نداد
 آن کمالی که چون نقصان می آمد پیش
 بچو که خواستش گفت ولی ترسیدیم
 بجلش کردیم اگر چند که او ظالم بود
 بنا بر همان ماند ما و وجودت بجهان
 دوستان جمع و ندیمان خوش و دولت باطنی

بنده را نیز چو پادشاهم از ایشان انکار
 بیدری پاره کاغذ ز کسار طومار
 بر کمال الدین باری ننویسی ز هزار
 زان ز روجا مه کرایین و کمان برین بار
 زان ندیدیم من از ان بدیه شایع آثار
 که نه بر طبع ملک است بود آن گفتار
 باویم بسش ازین نیز مبادا سرو کار
 باوی از نجات و جوانی جهان بر فرور وار
 سر تو سبز دولت شاد و منت سلب آزار

عمید فرخنده و در عید برسم قربان
 سر بریده عدویت چو شترزار و نزار

سبشی گذاشته ام دوش در غم و لبر
 چنان شبی بدرازی که گفته هر دم
 به عیال پیکر وار قیرگون خفتان
 چو اخگر اخگر بر اختر از فلک رخشان
 زخم زانده جان زرد و جان بر جانان
 بر آرزوی لب شکرین او همه شب
 گهی زگرایی من بر فزع شدی گردان
 زخم زویده پرا ز خالهای شکر گری

بدان صفت که نه بچشم پدید برون مگر
 سپهر باز بزیاید همه شبی دیگر
 فلک کی بود بگرد از نیلگون مظهر
 وزان هر اختر بر جان من هزار اخگر
 لبم ز آتش دل خشک دل بر دلبر
 بدم در آتش دل همچو اندر آب شکر
 گهی ز ناله من بر فزع شدی کشتور
 بر از طبایخچه پرا ز شاخهای نیلوفر

وز خم ناوک من چشم علویان شده کور
 نبود در همه عالم کسے مرا تونس
 فلک زابده جان کرده مرا بالین
 شب و روز و چشم بے ز نوک مژہ
 نہ بر فلک تباشر صبح، هیچ نشان
 بست عشق گرفته امید و امین
 رسم بروز شکایت ازین فلک کنم
 نظام ملک سلطان ضد روین خدا
 محمد آنکہ وزارت بد و نظام گرفت
 ز نام خویش بتو قبح او سپهر وقفا
 سپهر قدر و زمین حلم و آفتاب لقا
 نہ از موافقت او قدر تبا بد رو
 جهان مسخر احکام او بہ نیک و بہ بد
 یکی بہ رحمت او روز و شب کشاود زبا
 فعال مرکب او دارد آن بہا و شرف
 کزان کنند عروسان خلاق رایارہ
 اگر موم خلافتش گذر کند در حیر
 شود ز راحت این خاک آن بخور عبیر
 اگر تو بجز سخا خویش ہی چه عجب

ز بانگ ناله من گوش سفلیان شدہ کر
 نبود در ہمہ گستیستی مرا غمخور
 جهان ز آتش دل کردہ مرا بستر
 عقیق ناب چکانید بر صحیفہ ز
 نہ در زمین ز خروش خرومں هیچ اثر
 کہ آفتاب کنون ہم بزاید از خاور
 بہ پیش آن فلک رفعت و سپهر ہنر
 خدا یگان وزیران وزیر خوب سیر
 چنانکہ دین محمد بداد و عدل عمر
 عنان خویش بتقدیر او بدادہ قدر
 سحاب جوہر و فلک بہت و ملک مغیر
 نہ از متابعت او قضا بہ تجسس
 فلک متالبع فرمان او بخیر و بد شر
 یکی بخیرت او سال مر بہ بستہ کمر
 غبار موکب او دارد آن محل و خط
 وزین کنند بزرگان ملک را افسر
 اگر نسیم رضایش گذر کند در بر
 شود ز ہیبت آن آب این بخار و شر
 کہ لفظ او ہمہ در زاید و کفش گوہر

<p>اگر سخاے مصورندیدہ ہسردگز زسیم و زروگر ہمو کماکشان باشد ایبتابیش و خبشش ز آفتاب فزون ترا سزد کہ بود گاہ طاعت و فرمان مرا سزد کہ بود گاہ نطق سم بدست تو مہ از جهان بجان و اگر کسی باشد تو آنکسی کہ ترا مثل زانہ ریازید سخا پنام تو پایید ہی چو جسم بروح وجود و وجود سخا بی کف تو ممکن نیست اگر آتش خصم تو بد سگال ترا تو آنکسے کہ اگر با فلک خشم شوی چہ غم خوری کہ اگر بد سگال تو مثل ہمیکند بعد و تیغ او کہ بر مہ سپرخ ہمیشہ تاکہ بود باد و خاک و آتش و آب بقات باد و چو خاک چو آب چون آتش</p>	<p>کہ عطا بکفت را و او سیکے بنسگر ہمیشہ سائل اور از زمین را ہگذر و یا بر وقت و ہیبت ترا آسمان برتر فلک غلام و قضا بندہ و قدر چاکر بیاض روز و سیا ہی شب و قلم محور تو آن کسی کہ از ہمیشی و بد و اندر تو آن کسی کہ ترا شبہ ناور پذیر جهان بفر تو ناز و ہی چو شاخ بر نہ ممکن است عرض لے وجود و جوہر بآب عفو تو حاجت فتہ عجب مشمر سموم خشم تو نسرین را بسوزد پر بر آسمان شود از قدر و منزلت چو قمر بیک اشارت انگشت کرد پیغمبر تو ام عالم کون و فساد را در خور نیم نخت و قرین دولت و معین اور</p>
---	--

کہ قول و رای صوابت تو ام عالم را

بہست زاب ز خاک و زیاد و ز اور

دی و روناق خویش کہ دلبر کوفت در
 و او از رہ صلاح و مانع مرا خب

ست شبانہ بودم افتادہ بخیر
 چون اصطکاک قمرع ہوا از طریق صوفی

بر عاوتی که باشد گفتم که کیست آن
 جسم چنان ز جامی که جانم خیزد داشت
 در باز کرد و دست بوسید و در کشید
 القصه اندر آمد و پیشست و هر سخن
 پس در ملامت آمد کاین چیست میکنی
 یا در خمار خفته از صبح تا شب شام
 تو سر نهایی و نوش فرود برده و من
 دل گرم کرده زلف عشق من بسیت
 باری ز باوه خوردن عشرت چه چاره است
 صدر ز ما نه نامردین طاهر آنکه هست
 تا حضرتی بر بینی بر سپنج کرده فخر
 بر بسته پیش خدمت اسباب نبش
 گفتم که پایی مردوسیت که باشدم
 فردا که نام نهفته و روز سه شنبه است
 آنرا او چون ملت ایام بر دست درار
 روزی چنانکه گوئی فخرت عشرت است
 بی هیچ شک نشاء صبحی کن بگناه
 کاره گرداری بنشین و خدمتی
 دوش آنچنان که از رگ اندیشه خون

گفت آنکه نیست در غم و شادیت زوگ
 کاندوم پایی میروم از شوق یاسب
 تنگش چو خرمن گل و تنگ شکر بر
 گفتم و شنید از انده و شاد می خورم
 یزدانت به کناد که کردست خودت
 یا در شراب بوده از شام تا صبح
 خاموش و سرنگنه که آن بوی آن
 سردی مکن که گرم کنی همچو دل بسکه
 در خدمت بساط خداوند خواه خور
 در شان ملک آتی از نصرت و ظفر
 تا مجلسی بر بینی از خسلد برده فر
 رضوان میان کوثر و نسیم را که
 گفتا که کیست جز گرم او کس دیگر
 روزیکه هست از شب قدری بسته تر
 اوقات او چه صورت اجرام برگد
 یک حاشیه بخاور و دیگر بباخته
 دانی چه کن اگر چه تو دانی همین قدر
 ترتیب کن هم امشب و فردا بکه بر
 نظمی چنانکه دانی زفته است مختصر

گزمتی نباشد از آن تا او کشم
 گامی در زمانه عدل تو همور بگردم
 ای روزگار عادل و ایام فتنه سوز
 عدل تو بود اگر نه جهان را نمانده
 در روزگار عدل تو با جبر خاصیت
 گیتی ز فضل دل دوست تو ساخته است
 و ز مابقی خوان تو ترتیب کرده اند
 قدر تو کسوتیت که خیاط فطرش
 گردون بزجاج کلکت بود تقسیم
 بزنگ پرده کلک تو دارو بهی نگاه
 در ملک هر کسیت که بوده است سالها
 ای چرخ استمالت و مریخ انتقام
 حرص شننا و عشق جمال مبارکت
 این در زبان خامش سوسن نه بکلام
 از عشق نقش خاتم است آنکه طبع موم
 تشکفت اگر نگین ترا در قبول مهر
 قدر تو آتشی است چنان اختیار سوز
 از شر دشمن اینی از بهر آنکه هست
 بر کشتن سود تو مویع چو آسمان

آهسته همچین بهمان صوت پرده در
 و می در سیه کلک تو انوار نفع و ضرر
 و می آسمان ثابت و خورشید سایه در
 با خشک لیش جور فلک هیچ خشک تر
 بیجا ده از تعرض کاهست بر حسد
 در آب ساده گوهر و در خاک تیره زر
 بر خوان و هر چه فلک است جعفر
 بر دوخته است زابره افلاک آستر
 در یار لطافت طبیعت بود شکر
 از راز و مهر اگر چه گرفته است پرده بر
 زین سوی پرده دار و ز آن سوی پرده دار
 و می افتاب خاطر ای مشتری نظر
 گرد و قوامی نامیه پیداکت اثر
 وان در طباق دیده بجهت لب
 با انگبین می بنزد و دست لب
 چون موم نرم سجد طاعت بردم
 کاسیب آن دغان کنانیش و جگر
 هستی نیستیش بیکبار چون شر
 کس در جهان ندیده نشنیده چون خبر

طوفان چرخ جان یکی را چو غوطه داد
نگذارد در بحر رخ رسد با وقت تو
در سایه تغیر تو بر جهان رسد
بین فلک نظیر تو لمکین بشاید آنکه
چون زاب تیغ و دیده و سلجوق تیغ ملک
که نظام شاختش صدر شهید برگ
وست زوال تا ابد از نهر چون تو باز
ز اول که داشت در تیغ غیب سنزوی
در خفیه یا زمانه قضا گفت عاقل
گفت چگونه گفت با خر زمان ترا
هم در نفاذ امر بود بادشانشان
با سیر حکم او مثل چرخ کتب سیر
عقل مجرب آمده در حیت ز جهت
می بود تا بعد تو بیچاره منتظر
و امروز چون بکام رسد از نشانیان
کرد آن بگردگویی زمانه زمانه الیت
دانی چو خود همای بقادر بواسطه مهر
ورنه نه آن درشت پند است روزگار
خونخاک در گره تو حکایت همیکند

فریاد ترا خراشش بر آمد که لا تذر
آثار حسن عارستی بر رخ تمسک
در طبع کوکت را مرکب کت سهر
هم سوی تو بیدیده احوال کت نظر
کرد از طریق نشو بر شش جهت سفر
و ان شاخ و برگ را تو خداوند بار و بر
در تیغ این درخت نخواهد زدن تبر
ارواح را مشیت و اشباح را اگر
ای مادر جهان بجهان همه سهر
زاید وزیر عالم و عادل یکے پسر
هم در نهاد خویش بود با و شایر
با سنگ حکیم او میشل کوه تیز پر
روح مقدس آمده در صورت پسر
کان عده را بنود کس جز تو منتظر
کآنچه از قضا شنیده بان دید از قدر
با یک دهن ز شکر قضا تا بسر شکر
از بهر مدت تو کشاوت بال و پر
کور و زنگار خویش بهر کس کند پدر
چون آنکه سطح آب حکایت کند صورت

<p>کز روی سبق مرتبه در مجمع وجود من اینهمه نامم و انم که چون تم نیست در جیب چرخ اگر نشود دست امی نیست تا تربیت کنند سه فرزند کون را از طوق طوع کرون این چار نزم در تا واحد است اصل شمارونه از شمار بر مرکز مرا تو ایام را امدار</p>	<p>ذات تو اول آمده پس هر بر اثر در زیر چرخ و کس نرسیده است بر زیر و طول عرض من آخر زمان مگر ترکیب چار را دور و ترتیب نه پدر و ز پامی قدر تارک آن نه فر و سپر دوران بشمار بشاومی سبب شمر تا چرخ را امدار بود کرد این مدار</p>
---	--

جوینده رضای تو سلطان نور بخش
 دارند بقاسه تو یزدان و اوگر

<p>نماز شام چو کردم پیچ راه سفر زلف آتش دل و ز سر شک دیده شده و آب دیده همگیت زلف مشکینش مرادلی ز غریوش چو اندر آتش عود چه گفت گفت نه سوگنه خورده لبم هنوز مدت یک بجز نارسیده بیای بهمانه سفر و عذر رفتن آورده چه وقت فرقت و هنگام رفتن سفر است مرادین غم و تیار و در و دل بگذار و گر بر غم دل من همی نخواهی رفت</p>	<p>در آمد از دم آن سرو قد و سیمین بر لب چو قدش خشک رخ چو ماهش تر چو شاخ سبیل سیراب در معنی امر مرا تنه زود عیش چو اندر آب شکر که هرگز از خط عشق تو بر ندم سر هنوز و عده یک وصل نارسیده لبم دولت ز صحبت یاران لول گشت مگر حفر کن که جهان بروم کنی چو سفر ز عهد و بیعت و پیمان خویشین بگذر از آن دیار خیزده مرا و زان کشور</p>
---	---

کجاست مقصد و تا چند خواهی آنجا ماند
 چو این کیفیت بر در گرفتش گفتم
 سفر مرئی مردست و آستانه جاو
 در آن زمین که تو در چشم خلق خاشاک
 درخت اگر متحرک شدی ز جایی بجایی
 بشه خویش درون محیط بودم و دم
 بجرم خاک و فلک در نگاه باید کرد
 ز دست فتنه این اخته ان معنی
 همی بخدست آن صدر روزگار شوم
 نظام ملکات سلطان صدر وین خدا
 محمد آنکه ز جاہش گرفت ملت ملک
 بزرگواری کا نذر بروج طاعت است
 چو دست او بسجاده چو بر لبی نقصان
 شمع ز تربیت جو داو شود دریا
 بر شمائل طمشش نموده کوه سبک
 ز بیم او چشده شیر شزه طعم و سن
 سعادت ابدی در هوای او مدغم
 با بر همین اگر دست جو دنیساید
 اگر چشم عنایت کند بشوره نگاه

کجا رسم و گریار سے کیسے دیکھو
 کہ جان جان و قرار دے و نور بصر
 سفر خزانہ مال استوار استوار ہنر
 سبک سفر کن از انجا برو بجائے دیگر
 نہ جو را تہ کشتیدی و نہ جفا سے تبر
 بجان خویش در روان لیے بہا بود گوہر
 کہ این کجاست آرام و آن کجا سفر
 زو ام عشوہ این آسمان و آن پرور
 کہ روزگار از ویافتہ است جاو و خطر
 خدا لیگان وزیران وزیر خوب سیر
 ہمان نظام کہ درین زابتدا بعدل عمر
 مہبران فلک را مدار کرد ہدر
 چو طبع او سنجمن در چو کبیر پیغمبر
 عرض از تقویت جاہ او شود جوہر
 بر بساط طبعش نموده کبیر شمر
 ز عدل او نبرد شورفتہ رنج سہر
 نواب فلکے در خلافت او مضمحل
 عرق رو و بسامش بجائے قطر مطر
 و گزروی سیاست کند بخارہ نظر

شود بدولت او خاک شوره مهر گیاه
 چو دست دولت او بر زمانه بکشاوند
 بود بخت او تیر کلک مستوفی
 چو باز او شکوید و سپید او چه کجاست چه گرگ
 ای بجایه و شرف بر ستاره سوده عنان
 برده نام ز غور شید و مه بقدر و بجایه
 بر روز بار ترا هر بالشتش مسند
 کند نسیم رضای تو گاه را نسیم
 ز شیر حادثه امین شد و عنان یارا
 بزیر سایه عدل تو نیست خوف عنا
 تمام قدرت اجل را میان زند بدو نیم
 به نیش کز دم محنت اگر قصصا بنزند
 بهیچ دوز و تریاک بر نخواهد خواست
 بجز در آینه خاطر تو نتوان دید
 اگر ز علم تو یک ذره بر سپهر نهند
 نسیم لطف تو گر بگذرد بر آتش تیز
 قدر ز شست تو با اختران ساند تیز
 چه باره ایست ترا زیران بنام اینده
 بلال فعل و فلک قامت شماره سیر

شود ز صولت او سنگ خاره خاکستر
 کشید پای بله من در ان قضا و قدر
 بود مجلس او زهره ساز خنیاگر
 چو اسپ او گذر در راه او چه بجز و چه بر
 و یا بخود و سخا در زمانه گشته سمر
 ر بوده گوی ز سیارگان بفر و بفر
 بر روز جشن ترا ماه مشرب و ساغر
 کند شومم خلافت تو کوه را الاخر
 هر آفریده که کرد از حمایت تو سپهر
 در امی پایه تو نیست چرخ زیر و زبر
 چنان که ماه فلک را بنجان پیغمبر
 عدوت را که سیر رو باد و شوم اختر
 ز خاک جز که باد از صورت و محشر
 ز راز چرخ نشان و ز علم غیب خبر
 قرار یابد از ان همچو گشته از انگر
 ز شلهامش کشاید بجا صیت کوثر
 قضا بهیست تو در آسمان فشان دور
 که نتریش بود با اختر و گرتاور
 زمین نورد و دریا گذار و گه پیکر

<p>بزرگ چرخ و بارام خاک بستن برین که درنگ از و طیر و خورده پامی جبال که تحرک او منقطع سبب او دلبور درخش نعلش سندان سنگ را و حال بزرگوارا و ریا و لاسند او ندا ز شوق خدمت تو عمر با گذشت که من بدان عمرت و اندیشه ام که تا بنده بجز سبوح تو ام بر نیاید از دیوان ز نظم و شرم سبوح تو اندر آوینم همیشه تا که بروید ز خاکها ز رویم علو رفعت تو همچو ماه با و و چو مهر تو بر میان کمر لک بسته و جودا جهان طبع و فلک تابع و ستاره ششم</p>	<p>بقدر کوه و تن پیل و پلویه صرصر که شتاب در و غیره مانده مرغ بصر بر تحمل او منقلب حدید و محب فروغ و شعله دهد همچو اختر از اختر ترا سپهر سر ریست و آفتاب نفسر چو شکر اندر آب و چو عود در آذر قضا بدست اجل بر پنجدم خنجر بجز شتای تو ام بر نیاید از دفتر ز گوش و گردن ایام عقده های گمر همیشه تا که بد بر آسمان مهر و خور سر شک و دیده خصمت چو سیم با و چو زور به پیش طالع سعادت همی بسته گمر زمان غلام و قضا بنده و قدر چاکر</p>
--	--

درخت بخت حسود ترانه شاخ و نه بیخ
 چو شاخ دولت خصم ترانه باره نه بر

<p>هندوی کثر مزگان کرد مرالاله قطار لاله ماندن بهیم و سوختن اند آتش هند وانه و عمل پیش گرفت او یاری هندوان ما چه اگر گرم مزاج آمده اند</p>	<p>سوخت از آتش غم جان مرا هند و وار هندوان دست نبروند بدین هر دو نگار واری از هر دو عمل یار مرا بر خور وار عشق شان در اول از آن گرم تر آید طار</p>
---	---

عشق بند و بهره حال بود سوزان تر
 اتفاق فلک بود و قضای انلی
 دیدم از چهره محبسه نخاس او را
 هم بر آنگونه که از چسبه اربش
 کشی و چایکیش و دیدم و یا خود گفتم
 بفسون بین که بد آنگونه سخن کرده
 آنکه دلال دو کیسوی پر از عطر و سیت
 ز نخش حیت یکی گوی بلورین در
 و می چشم کد است و ما و نکه ام
 اینک آن جور که او را دل احما رشت
 گو بی روی به بین اینک و نکه بد و
 من در آن صورت او عاجز و حیران ماندم
 بنده آنه عملی کردوی و من غافل
 جاووی کردن جاو و بچه آسان شد
 چون بناگاه فرو آمد از آن محره نشیب
 پای من خشک فرو ماند زرقار و ملا
 گفتم ای رشک بتان عشق مبارک با هم
 خنده می آمدش و لبه همایش و لب
 گفت اگر زرن بود عشق مبارک نبود

که در انگشت بود عادت سوزانی نار
 عشق را بر سر من برفت یکایک سر و کار
 او بکاشانه بدو من بمیان بازار
 تیغ شرمنده به بیند مرد نظار
 اینست افسونگر منند و نسب جاو و سار
 هم بیالای خود از عنبر و از شست و و ما
 نیست دلال در این مرتبه هست او عطا
 ابروش حیت دو چوگان سیه کرد و بقا
 حلقه زلف کد است و کد است تار
 و نیک آن بت که در ا جان عزیزان خار
 شونگه دارد دل دین خود ای صومعه ار
 دیده در روی نگران دل از اندیشه نگار
 و لم از سینه بر آورده و از مغز و مار
 نبود بط بچه را اسشته در یاد شوار
 همچو کیکی که خرامنده شود در کسار
 پشت بر خشک بین پاک بود در رقار
 که گفتم غم عشق تو بصد مهر کنسار
 کا نچنان خنده نه بینی ز گل سبج با
 که در ز پای رسد بر سر هم سبچار

از خداوند مرا اگر بخری فرواشب
 گفتم از زنده نبود پس چه بود تدبیرم
 و علم از جامی باشد تا که و مخموشیدم
 نوحه زار میس کردم و میگفتم و آه
 دلش از نوحه و بزراری من از بخت
 گفت مخروش ترا راه نمایم که چه کن
 خواجه عالم و عادل خلیف حاتم طے
 آنک آسان بکیم از تو شلا داده بود
 نه بسنجید چهل از من بجوی در پیشش
 رو بیندیش که از بر تو ام نخریدی
 گفتم ای دست نکوراه نمودی آنا
 گفت لا حول و لا قوه الا بالله
 او چو برگشت روانی شد از آنجا می دراع
 و مدعی سیم آورد بسوسه خانه
 و در بستم بدوز بخیرم از اول شب
 گفتم ای شب بیل بر سرلی سیمی خویش
 اشک اندم که ہی غرقه شود شسته لوح
 هر شراری که بر انداخت دل از روی زمین
 سن درین مدینه کار که سیرغ سحر

بر خوری از منج از وصل هر ایندوه مدار
 گفت اگر نبیند پیری بر وورشش مخوار
 جابر بدریدم و انکحاث مرگان کرده قطار
 انیت بانی سیمی و باسیم سبب آید بار
 بنوازش بکشاد آن دو لب شکر بار
 ز و بر خواجه خود شمر بر سیم بسیار
 معطی و بر جلال الوزرا شمع دیار
 ده به از من سیکه راه ترانه صد بار
 نه بهای چومنی بگذرد از چیل و نیسار
 بمثل قیمت من گر بگنشته ز هزار
 با خداوند کرانه هر زنیسان گلنار
 این چه گل بود که شکفت میانش رخسار
 که نخواست نکنده چرخ بر آنجا سے شمار
 چون گنم کاری عاشاک بر بندش سودار
 پشت کردم سودر روی برومی یوار
 تا که صبح همی ناله کنم زار و نزار
 آه کردم که همی خیره میگیندی تار
 بر فلک ویم رخشان شده انجم کردار
 سیکه جوی پر از شیر فروز و منتقار

گرمی و تری آن شیر بهمانا که مرا
 نمازدم چشم ولی نعمت خود را دیدم
 گفت ای انوری آخر چه قناعت ترا
 پیشتر ز فتم و با خواجه بکیب از شرح
 خوش بختید و مرا گفت یکبار کسی
 هم در آن لحظه بفرمودی که راکه برود
 رفت و بخرید و بیاورد و من خبره ببرد
 نه ولی نعمت من بود و نه مستوفی من
 و ز همه بناداره ترا آنکه عطا خواست عطا
 و بیکای می چرخ مضمحلده سری پر سود
 و در او بار تو تا چند بی پایان آرام
 ای گرمی و طبعی که ز نسل آدم
 گر چه از قصد رازی برود شیرینی
 از گرمی و طبعی است که می مینوشد
 هم بقدر تو که کوتاه نخواهد هم کردن
 بابر بنده که شد جز که خداوند کریم
 من بر آنم که بدیج تو بر آنم بر خاک
 و انگیز زرب هم کار چو ز خوب کنم
 باز گویم چو گفت را و گهر یار تو هست

بر سر و مغز تو گویی که بر آورد و بخار
 بر نهالی ز زرد بر طرف صفت بار
 که فرورفته و غمزده چون بوتی بار
 قصه و عشق کینه زک همه کردم تکرار
 گفتم ای خواجه سیه به نبود رنگ نگار
 بخر این برده بیاورد به فتا گوی بسیار
 دست دلداری گرفتم شدم آنکه بیدار
 راست من با تن خود خفته چو کباب بخار
 تا بر خواب گزارنده گرو شده ستار
 از جهان این سر و سودا باین زانی و
 دورا قبالت اگر هست بیار می بیار
 گرم و حلم ترا آمده بے استغفار
 نعره زارغ و زغن چون نیم سو سیقار
 که بود از پس هفتاد ترش انجبار
 تا نخواهی که بهی تا شب قدم دیدار
 ناز حسان که شد جز که رسول مختار
 تا شود خاک سیه کن فیکون ز رعایار
 پیش چون ز رنگم و طلب ز رخسار
 منت ز رشدن خاک سیاه هم بچکار

<p>آفتاب فلک آرای چه بر جاسے بود همانیزو یک سر و صدر اطلب از آفات</p>	<p>جای عمار و کجمان را از چراغ آید عمار عشق بیماری دل آمده عاشق بیمار</p>
<p>دل من باد گرفتار چنین بیماری تو خداوند مراد است و دائم تیار</p>	
<p>آب چشم گشت پر خون ز آتش هجران یا آبی آتش ارم از هجران او در چشم دل آب چشم و آتش دل نزمیت جان ببرد گزای وصل او این آتش دل کم کنم تا در آب چشم و آتش دل از فراق ز آب چشم و آتش دل گزوا هم در جهان آب چشم ز آتش هجران خیاں ننگین است آب چشم و آتش دل ز غمدم هیچ وقع خسروی که ز آب لطف آتش شمشیر او سحر آن که آتش کرد و گل پیدا کند آنکه آتش آنگیزد تیغ و تیر سرد باد شاهی کاوی آتش صورتش را جاگزید آب گرد و همچو آتش در جهان آن کس که رسد بر آب دریا آتش شمشیر او آب که آتش آید از زنیب عدل او</p>	<p>بست باد و سوسن بر خاک از آن فور باد زین قبل چون بادم از دوران گردون خاک همچو باد تند گاه از روی خاک اندر تفتار من چو باد از خاک کوی او شوم عمر غدار همچو بادم من رخ بر جامی ز دور روزگار باد را پنهان کنم در خاک من همچون شرار که رخ باد بیماری خاک کوه از لاله زار جز نسیم باد مدح و خاک پامی شمر یار باد همیشه گشت و شنش چون خاک غبار مهر و کین او چو باد و خاک در تیر و بهار از دل باد و هوا خاک میدان روزگار باد را از خاک شوم سر کشش مبت افتخار کوندار و همچو باد از خاک در گاهش عار همچو باد از خاک دریا با بر آرو او مار یگمان کردم همچون باد و خاک آمیزگار</p>

هست اندر دست آفتاب گوش آتش جهان
 کی شد ندی آفتاب آتش جهان هرگز نمید
 از وجود جو آفتاب آتشش اقبال او
 اسی خداوندی که آفتاب آتش جو در ستا
 تا بیاید آبردی آتشش اقبال تو
 انوری از آب مهر و آتش مدحت کند
 تا نباشد آفتاب آتش نسکوه یکدیگر

با دتا نیش سوار و خاک مدتش گوشوار
 که نگشتی با دقا باش برین خاک آشکار
 با دریا گنیزگی و خاک را بر در گذار
 به جو باد و خاک شهر را نداندر هر دیار
 با دود و لست بر زمین خاک نصرت بسیار
 در ج در نظم را چون با و خاکت را شمار
 تا بود از باد و خاک اندر جهان گرد و غبار

به جو آب و آتش خواهم بقای سرمدی
 تا جو باد از پیش که بر خاک گشته کامگار

صفت دولت و دین خواهم بر عالم مندمور
 بکک و رای بر راست پایگاه بنور
 بر جهان کمالش جهان نماید تنگ
 بطف کند کند نشین دم که در دم
 طلسم گز نه شهاب محشم است چرا
 صریح فاضل او گشتگان عاوشه را
 بجنس جنس از زمین توفی معروف
 بچو قدرت آن داری هر چه ممکن است
 تو آنکس که کند باس دولتت بگرد
 نیز و برق ضمیرت پیاده باشد برق

که هست عالم فانی بذات او سمور
 بگاه و قدر بنفیسند و پایگاه صدور
 بر کمان جلالش یقین نماید زور
 بقدر زهر کند نوشتش در سر ز نور
 کند سیر شایطین ملک را مقهور
 ز نفع صور اشارت همید به منشور
 بنوع نوع شرف در زمان توفی شهو
 که خلق را برسانی بر دوزی مقدر
 ز چشم خائنه باز آتشیا به عصفور
 به پیش رای منیر تو سایه باشد نور

<p>صنای طبع تو بفرود آبِ آبِ روان اگر نه طبع تو شد در نطق را دریا عبارت تو چرا شد چو گوهر منطوم به تیغ قدر تو آنرا گشته کرد اجل بزرگوار من بنده و تو الیج من همیشه تابش و شد بوقت گل بلبل نصیب دشمنیت از گل همیشه با داخار حساب عمر بداندیش بدسگال تو باد ز بیم پیکر خصمت چو پیکر مطرب سپید چشم سود تو چون تن ابرص</p>	<p>سیر امر تو بر لب و یاد با و دبور و گزین ککاب تو شد گنج علم را گنجور کفایت تو چرا شد چو لؤلؤ منشور خدای زنده نگر داندش بنفخه تصور همیشه حفت نصیریم از جهان نفور همیشه تا بسراید به پیش ملطنبور ندان حاسدیت از مل همیشه با داور همیشه تا بل نقصان چنانکه فریبور ز رشک چهره حاسد چو چهره محذور سیاه روی سود تو چون شب دیکور</p>
--	---

ز رنج حاسد بدخواهت آسمان شادان

بکام دشمن بدخواهت اختران رنجور

<p>ای بهمت بر ترا چسب رخ اشیر برده حکمت گرمی از باد و صبا ای جوانبختی که مثل و شب تو بنده امشب با جمال الدین خطیب غم آن دارد که خود را یک نفس دگی چونانکه دانی نخته ست خانه امین ترا ز بیت المحرام</p>	<p>وز بزرگی دین یزدان انصیر کرده دستت دست برابری مطیر کس نیامد ز خم گردون پیر آن برای و ککاب چون رخ شاد پیر باز دارد از قلیل و از کثیر بچو دیگر کار با سے ما حقیر شاهدی نیکوتر از بد منیر</p>
--	---

<p>زاتکه در عشرت نباشند و گزیر چون جفای عمر و چون دور عصیر خشاک کرواز خشاک سال فاقه شیر و رود باشد نیت کاری بی نظیر تیره همچون راسه بدگویان زیر وز خوشی در روشنی جان ضمیر یا نه باری زرد چون رنگ زریز از تو گویم با صغیر و یا کبیر کامی مسلمانان ازین کار نفیر</p>	<p>تا با کنون صبر بپزنی و اسستم از ترش روی و تارسی که بود گا و دوشا و طرب تا این بیان یک صراحی با ده مان ده پیش نه تلخ همچون عیش بدخواهان ملک از صفا و راستی چون عقل و دل رنگ او با لعل چون شاخ بقم گرفستی ای بیاسکر که سن ورنه فردا دست ما و دامنست</p>
--	--

انوری می خورد کیس میکند
تو بزرگ کن برو خورده گیبه

<p>فتاد طرح جدائی میان من و یار که ششم شاذان روز معنی شتاب برفت و کار مرا بر فراق داد قرار ز بهر در و دم آمد هزار شتر و خار اسیر محنت هجران شدم و آخر کار قرار و صبر و سکون بادست ان یار به ملک چشم سترون ز روی خار خار هزار عقده بدندان کشودن از سار</p>	<p>فغان که از حرکات سپهر نامتبار زمانه پیش من آرد همچنان روزگار کسی که بی رخ او یکدم قرار نبود بهر گلی که ز گلزار وصل او چیدم مرا محنت هجران فتاد کار آخر قرار و صبر و سکون گزینا شدم محیب با من مزه رفتن ز طرف خار خار هزار عقده بدندان ببولک دم شیر</p>
---	---

بقدر چاه قنادن ز آسمان بلبند
 بوزین مظاهره گرسد هزار آید پیش
 ایاسیم صباب و خاست مکر
 رسول عاشق مسکین توئی بسکب خیر
 سگان آن سر کو را سلام من برسان
 پس از دعا و سلام پیام بی کسان
 کجا شد آن همه پیوند و وعده و پیمان
 نگفتی از تو بزم جدا بصد پیوند
 نرفتی هیچ خطائی چرا طول شدی
 خوشا بگویش خلوت شستن من تو
 خوشا که با من تو کس نبود حوت تو
 کنون کجائی در پاکبست گفتگوی کیت
 گشت کاری طاق خزان چشم کیت
 بر آستان مفایت سر که خاک مرست
 بخلق کیت از آن لطف تا بد اکنند
 که ناز میکشد از سر ناز سپردت
 نسیم همزلفت که است قوت روح
 من از تو دور و جدیم که خوانی چیست
 اگر سیاه روم بی تو مانع دل کردم

بفرق بر سخن از نوشت جان بکوسار
 به از جدائی یاران هزار بار هزار
 چرا گذر کنی سوی آن خسته نگار
 نه وقت خذرو بهانه هست خذران بگذار
 سلام من بر سانج پیام شان بمن آرد
 بگوشش ای مه گل روی سر و گل خیار
 کجا شد آن همه پیوند و وعده بسیار
 نگفتی از تو بزم جدا بصد پندار
 تکوین هیچ جفائی چرا شدی بزار
 نه دور سر زرقین زحمت از اغیار
 همین تو بودی و من از مخالفان دیار
 بهای زر گسست خوش است یا بیار
 بهای مهر است با که میرود بشکار
 بخاک بای شرفیت که سیند خیار
 بچنگ کیت از آن کاکل پشان یار
 که است با سر و سودا طره ات بازار
 شراب بعل لب تو که است حرف خمار
 چگونه است شکست و چگونه است قرار
 اگر بگل نگریم گل چشم آید خار

<p>اگر پیوست مصری نظر کنم سبے تو گے چو جاوہ نہم چشم خون نشان برور بگرد آن درو دیوار گروم و گویم کہ آن نگار سفر کرده را بسن برسان بخت و جوی تو ام بالمشے و الالبکار ہزار بار بیزم چو شمع و زندہ شوم</p>	<p>بود برابر چشم چو گرگ مردم خوار گے چو گاہ نہم روسے ز رو بر دیوار باہ و نالہ کنم یا دگار لیسل و نہار از ان دیار بر آرو باین دیار بیار بگفتگوی تو ام بالغد و دالاسار کہ تا بروز رسا نہم شہی بزاری زار</p>
---	--

عبارت مقدم آن سر و قد و بالارا
 ز چشم انوری دل شکستہ دور مدار

<p>زندگانی ولی نعمت من باد دراز با و معلوم خداوند کہ من بندہ ہے از موالید جهانم من و کل جان و خلایق حرکت مختلف آمد ہمہ چیز در بنی آدم چون تا کہ صوابت و خطا این معانی ہمہ معلوم خداوند من است ز سبب از مردوں شر ہو ای دل خلیش اولاً تا کہ ز خدام تو ام توان گفت خدمت تو چو نماز است مرال لازم فرض پائیم از خدمت فرمان تو بیرون نشو در ہمہ ملک تو انگشت یکا ہے ہر زم</p>	<p>در مزید شرف و دولت پیر و زمی تاز نیستم حبلہ حقیقت چو نیم حبلہ مجاز پشت آن کو متغیر نکست عمر دراز اندرین منزل شادی و غم فنا نہ نیاز کو ز خاکست بہ خاک نشیب است و فراز چون چنین است بقصود و حیا ایم باز پیش تو باز نمایم لطف بوق اعجاز کہ در کس بسلامی مشلا کروم باز بخدای کہ جز او را نتوان برو نماز سرم از پیش تو چون شمع بترند بگاز تا نیایم ز رضای تو بصد گونہ جوان</p>
---	--

نیست برای تو پوشیده که منجست تو
 چون چنین مستقدم خدمت درگاه ترا
 در خیال تونه برونق مرادت خواهم
 گیرم از روی غائبش نتوان کرد عیان
 وی در آنوقت که برای زینت بگشت
 گریه گشت با بروی شرفیت پیدا
 نه مرانبره آن که تو بر سرم کان حسیت
 ساعتی بودم و واقف نشدم فتم و بل
 که بشیرت جوابم نکند آگه از آن
 تا بود پیش کم و نیک و بد اندر پله هم
 روز و شب جز سبب یافت و انصاف باش
 واده بر باد رضای تو فلک خرم من هر

از برای تو کنم نترپی تشریف و نواز
 بهر آزار ولی از دور عفو م ببت از
 صورت ساحت من قاعده کینه مساز
 آخر از وجه نصیحت نتوان گفت بر از
 که فلان باز به پیش حرکت کرد آغاز
 از سیاست شده باغچه گردون نیاز
 نه گمانی که کند گرد ضمیرت پرواز
 در کف غم جو پند روی شده در شکل باز
 و هر بر جامه عمرم کشد از مرگ طراز
 تا بود سال سه و روز و شب اندر تا فلک
 سال سه خیزند دولت و اقبال مساز
 شست از آب سخای تو جهان تخته از

نامه عمر ترا از فلک این باد خطاب
 زندگانی ولی نعمت من باد دراز

مویکب عالی دستور جهان آمد باز
 جاودان و کینت خیر و سعادت باد
 صاحب و صدر زمین نامردن آنکه قضا
 باز گیر و پس ازین ولق ملک محمود
 ز استین داد و گریه کند دست بر

بسعادت بمقر شرف و عزت و نواز
 مویکبش تا بسعادت شود و آید باز
 کرد بر در که عالیش و فتنه فراتر
 و هر شورید و ترو تیره تر از زلف ایاز
 فتنه در خواب و گریه کند دست بر

۱۰

شعله خون و خط باز ندرخ زبشیب
 گرگ با میش تمی نگسند در صغرا
 چنگت رسر کشد از بیم سیاست کشف
 داعی شرکه همی نعره بعبیق کشید
 امی شده دست ممالک ایادی تو پیر
 دست با عهد تو کرد دست قضا و گرو
 دامن جابه ترا جیب فلک سزده بجه
 بر و باس تو از روی اجل گوته رنگ
 سد حزم تو اگر کرد زمانه باشتند
 از رسوم تو خرد ساخته پیرایه ملک
 پایه قدر تو جانی است که از حضرت او
 با کف پای تو در خاک قار آمده چرخ
 با چنین دست مرا دست برون کن این چنین
 هر که اوست تو برداشت بفرزدش عز
 در کف نمانده از بیم نذمت بجه
 فلکی نه چو فلک باش که این یک سخم
 زحل سخم اری تو و مرغ سفیه
 عرض تو هست بر منزه و تجولیت مرغ
 ای ز لطف تو سی بر زمین تانار

تاج

رایت اسر مع امان باز کشد سر بفران
 تیمواز باز تماشای نکست دور پروان
 چه که در نیچه شیر و چه که در مقلب باز
 پس ازین زهره نمار و که بر آواز
 وی شده چشم معالی بنبرگی تو باز
 گرون از مرتبه چند آنکه نخواهی بفران
 قبله حکم ترا حکم قصت از ده شمار
 بدر و دهم تو بر کتم عدم پرده ساز
 مرگ سرگشته و حیران ز جهان گردی باز
 و ز نوال تو جهان یافته سر پای و ساز
 چرخ را عقل برون کردی دست است باز
 با کف دست تو در جو و سخا آمد آن
 که قناعت نکند دست برون شیرین باز
 جز که دنیا که در غم نکند لیش اعزاز
 همچو کنز عظیم طبیعت بحب از سرگان
 طنز را ماند و من بنده بناشتم طنان
 ماه نشام نداری تو و مهر غماز
 جرم او باز همه پوست چو ترکیب پیاز
 وی ز قهر تو نشانی بر زمین ایوان

<p>حادثت با تو اگر نبرد عداوت بازو ابلش در بند اول خود گوید سینه عقل عاجز شود از مدح تو با قوت خود نیز من قاصم از مدح تو در سینه چن یار آن شب پیشه بود که در حضرت تو جان مایه تر از طره خوبان خنتر عقد ابروی قضا از پی تسکین شعب چون رکاب تو گران گشت عنان تو بسک حفظ نیزه ان زمین تو همی کرد انهی این همی گفت که من بر اثرم گرم مران اینت اقبال که باز آمدی اندر اقبال تا به نوع که باشد نبود روز چو شب در جهان گر چه می از لیت شب و روزت باو تملای نامم عمر تو مقید بدوام</p>	<p>آب دندان ترا ز کس نتوان یافت بیابا دست چون باخته شد جامی بیار آن پرواز گر چه اندر همه کاری بنماید عجب باز عذر تقصیر بگفتم بطریق ایجاز مشی حزم حدیث حرکت کرد آغاز دل تنگ ترا ز پسته ترکان طراز گشته با عقده گردون بسیار است نیاز شد سبک بل ز پیت عالمی از گرم و گداز فتح گردون زیار تو همی داد آواز وان همی گفت که من در عقیم نیز مست از تا جهانی تر تو افتاد در اقبال توان تا به وجه که باشد نبود حق چو محبان بچو تقدیر بحق بر همه کس حکم حجاز وز انزل جامه عمر تو مزین بطراز</p>
<p>ساحت عز ترا نیست کفار سے نجرام عرصه جاہ ترا نیست کرا سے تکرار</p>	
<p>ای بر امداد اولیا فی سروز بسکی جو وفا یقت غالب واده بی ایل کرده سب کے کینہ</p>	<p>در مکافات این آن شب و روز بدگر جلو قاهر ت فی سروز و در این مایه سوز صورت سوز</p>

<p>حالت و شمنانت را تک پوز مالک هر دوی بدو بدو بار خنی و لکش می جان افزون زیر این در طه ثاب جاوشه تون که بگو باز گشت آست کوز آسمان گشت مرغ دست آموز شب سن روز و روز سن روز از مراعات شمس دین به روز عمر اعباش عمر روز سپوز عم برایشان نریخت بد سپوز آنچه گویند صوفیانش کوز</p>	<p>قالب دوستانت ساول شیر ای بخت هر دو در تصرف تو دانکه اقبال خویش را ویدیم گفتش بان چگونه داری حال گفت و یکجا خبر نه داری تو حدثان کردی پامی افزون شب محنت با خرا آمد و شد روزم از روز بهتر است اکنون با و عمرش چو جاوه روز افزون حاسدش همیشه سرگردان وقف بر آب ریز سلیت بشان</p>
--	---

جاودان از ملک خطایش این
 کای بر اعدا و اولیا فیروز

<p>در خراسان تازه نهادم اقامت اساس عقل نمی روز طمع مای بود را سا بلس ای طرب آب رنگین گزتی داری قیاس دور نبود که از اطوار شناس حق شناس بنگان باشد چشم او شناس راست چو نان که کماں عقل او را که حواس</p>	<p>چون مراد خویش را با ملک می کردم قیاس چون غنیمت را مقابل کرده شد با بینی ای طمع از خاک رنگین گزتی داری قیاس ای دل با قوی نکرند از تو یاد اندر حیل تا خداوندی چه محمد و بنی ولت بود حسن آنکه از کینه کاشش قامت او را که عقل</p>
---	---

آنکه با جوش سبکساری نژاد ز ارتطار
 یابد از یک التفاتش ملک استغنا بنام
 تو استم گفتن که دست و طبع او بگرفت و گمان
 دست او را بجز خون خروانی و آنجا صاعقه
 و هر دو دوران در نهاد خویش از ان عالی تراند
 و لباس سایه و نور زمان عقلش بدید
 ای نادان و چرخ جویت تن درین می شمار
 ای بزم خدمت از آغاز دوران داشته
 عالم قدرت محسم نیست ورنه باشد
 مرگ بیرون ماند از عالم چو تقدیر محال
 بر تو حاجت نیست کس عرض کرد این چنین
 از نظر ذنابقتس هر لوج کم کی گفت چرخ
 ختم شد بر تو سخا چونانکه برین شد سخن
 دور نبود این زبان بر فوق این عجمی که
 شاعری دانی که امین قوم کردند آنکه بود
 اینکه بر خاوم همی پردازم اکنون ساجدیت
 از چه خیزد در سخن جبهه از خطا بینی طبع
 تا بود سیر السیوانی در سفر و در فلک
 گاو گردون بر گزاند ز خرمن عبرت میاد

و آنکه باندیش گرانباری نباشد از پاس
 همچنان که کیمیا ترکیب زریا بدیاس
 عقل گفت این روح جبارت نیز با منم دیاس
 طبع او را کان چرا گونی و آنجا احتیاس
 که ز سهمت منجم شان به پیاید بطاس
 گفت با خود العجب نعم البدن اللباس
 وی نهاده و خل حاجت پانی نسوی قیاس
 طارم قدر تر این وی هفتم چرخ پاس
 اندرونی سطح او بیرون عالم راماس
 که دروسدی کشتی از خاک حزم و آتاس
 ز آنکه باشد از به کسین التماس التماس
 کافتاب از آفتاب بهشت کرد آفتاباس
 این سخن بر روی گردون هم بگویم بهیراس
 و دروغش غم و شهادت را همی بود عطاس
 ابتداشان امر القیس استانشان بوفراس
 سامری کو تا بیا بدگو شمال لاساس
 از چه خیزد پرده بر جامه و بیار لاس
 و ندران دوران نظیر گاو از گاو فراس
 مامر گوشت زار آسمان با هست ماس

نماک باغچہ این مثل کالیاس حدی الراسخین	بادی اندر راحتی کا تراشا شبریم یاس
داسن عمر تو پاک از گرو آس آسمان	وز جفای آسمان خصم تو سرگردان چو آس

بی سپیدہ دم شب خندان بخواب ہستہ خلتک
تا بروز مشرب سگوبید احادام ساس

امی شادی جان آفرینش	ومی گوہر کان آفرینش
امی محرم خلوتے کہ آنجا	محوست نشان آفرینش
امی بلبل بوستان تجرید	در شورہ ستان آفرینش
در جلوہ کشی کشف نطق	اسرار نہان آفرینش
در بدو وجود گفت تیرت	کامی نخت جوان آفرینش
تا بستہ ز فکر تیرت روان تر	تیری ز کمان آفرینش
آزاد مراتب یقینت	راسیب گمان آفرینش
بے فاتحہ شنا نبرودہ	نام تو زبان آفرینش
کم کردہ گران رکابے تو	تیزی عنان آفرینش
در شیوہ اخترع و ابداع	باتاب و توان آفرینش
در بے صفتے علو نعت	برتر ز بیان آفرینش
در بے جہتے ہلال قدرت	فارغ ز تبیان آفرینش
تا بستہ نبودہ تاک بودہ	پیش قومیان آفرینش
صیت تو گرفت صد ولایت	زانسوی جہان آفرینش
وہ یازدہ قبول دارے	برکل مکان آفرینش

<p> بیش است ز کوه مایه تو سوگت بجان تو خورد عقل ای نازده آفرینش را در نوبه مجلس بهار است سرگشته نه سه ره فقیرانت انقادد بر آستانه شمع لوزینه استعارت تست نقد سخت چو راج افتاد صراف سخن که نقش کل است سپید عقل کل که این چیست تا ابلق تند و هر رامست و رخسارت دور دولت باد </p>	<p> از سو و زبان آفرینش یعنی که بجان آفرینش عیار می و آن آفرینش در فصل خزان آفرینش بواب فغان آفرینش مست از تور روان آفرینش آرایش خوان آفرینش در داودستان آفرینش بر طرف دکان آفرینش گفتا تو روان آفرینش اندر خم روان آفرینش دوران زمان آفرینش </p>
---	--

شیرین ز زبان شکر نیت

تا شرد بان آفرینش

<p> ای نهان گشته در بزرگی خویش آفتاب اینچنین بود که توئی تو زان پیشه زان سوی جهان باد و برب که تو هم نرسد و هم رابین که طیر و برشته است </p>	<p> و ز بزرگی ز آسمان شده پیش آشکار و نهان ز تابش خویش همه زمین سوی عقل و رواندیش باد و فکرت نه باد و خاک پریش بر بیگانه پامی ترا بکه ریش </p>
--	--

<p>وز نظیر تو آسمان و پیش ورپی نوش کی شسته نیش گرگ را آشتی و بها پیش تیر تیر تو نم ز کیش فروق ناکرده اهل ندیب کیش که بی بیگانگان رس چون پیش مری از هزار عیسه پیش گر بحلق تو بر باله خویش شخمه چو بها شود آویش بسخن در نشاندی بسویش</p>	<p>ای تو نگرز تو بسیط زمین بیتو فتنه است و رنه در زنبور لطفت اری پای و زنده بیان آسمان گر سلاح بر بند جان نو داده بهمانے را ایمن نه خلق است نو خورشیدت شاد باش ای مجزات کرم ماهتاب از مزاج بر گرد ور کند چوب آستان تو حکم سجد ای اگر کس این توانی را</p>
---	---

تا نگوئی که شعر منحصرت
مختصر نیست چون توئی معنیش

<p>وجود تو سر و فر آفرینش بنام تو بر منسب آفرینش رسوم ترا ز یور آفرینش بعهد تو در شش آفرینش حقیر آید سے گوهر آفرینش سپر و دار و فر آفرینش خلاوت تو خاکستر آفرینش</p>	<p>ز بهی دست تو بر سر آفرینش قصا خطبها کرده در ملک و چهل سال شاطه کون کرده طرازی نه چون طایر این المظفر اگر فضل گوهر تو نبود سے کشا و نقاد تو گردون فطرت بیا و عدم بر دیدگر بنخواهد</p>
--	---

<p>فتنای بارها که مستم میستم شکوه تو در سیانت انکار اگر بدیوان جا بهت گذارند انجم و ز اقطار جمعیت رسانند اگان اگر اختر تو نبوی من گشته توئی سرور آفرینش همیشه بجز جرم تمام از طبیعت پیوسته ترا کردیم کار از براس سر حفظ بگسرد چه باشد که با چون تو خسته حوادث چرا بستری گسترده کان گو ایکنم بر تو بان ای طبیعت که تا گویم و سر می برایش نیار الانما مزاج عناصر به نسبت تو باوی که جز با تو نیست کنایه و دام ترا میخ و دغا که آبله</p>	<p>که تا بشکند خیر آفرینش بگروی فنا و رخور آفرینش خارج نم کشور آفرینش و چوب همه شکر آفرینش سعادت رسان اختر آفرینش که هر دم مضافا دور آفرینش که هم به نشد سرور آفرینش مواکل کنند بر سر آفرینش بگردد دیگر دور آفرینش بمعنی بود بستر آفرینش درین اوری داور آفرینش که انیت خشک تر آفرینش زیادت کند پیکر آفرینش بقای بقا در بر آفرینش کز دست برگ و بر آفرینش</p>
<p>بقای تو چند آنکه در طول و عرضش نشاید بجز محور آفرینش</p>	
<p>به بین وقت سخن گفتن لب شیرین و زلفش و ندان لب آن سرور و مرجان چشم من</p>	<p>که گوئی در عانت در فعل بدخاشش همی در بار و در جان عشق در و در حالش</p>

۱۰۰

۱۰۰

چو داسن پشت پایش را می بوسم گر کیده
 به بیداری ز من برید و جان بر برید مرا زوش
 گویا چه کاره زلفش بی دل بر رخ هر فرمان
 اگر چه کمان گرانست و او چون گوی خواهد زد
 در باره آنچه گوی کرد سرگردان و آشفته
 دل من گری می کردی اگر چه کمان زلفش را
 باغ دید و دینت سازم گمانی را و تیری را
 بر بدم روزی خوردن بصبحن بوستان اندر
 از نگاه دل نیجوید بخیر ماه سخن گویش
 در آتش کرد فعل سخن ز عشق با و پای او
 از آن کم گوید از یعقوب بن یوسف که اکنون
 بشبهای غم ماند خم جدید پر آشوش
 و سال مجلس مخدوم خود گریخ و نامم
 اجل عالم و ناصح رضی الدین بیضا سبر
 گزیده نوردین صدر کفایت که که کانی
 خطابی که کند بی کتابت شرح منقادش
 شوم مروج و مخدوم جهانی از سر رفعت
 مرا چون بخرد چون کمان شد ضریز گویم جفا
 پدید آورده بر بر کس بصنعت در کردوش

بسیار سخن از او است

اگر گوشتش ستانند آرام چون گریانش
 به عینم الم شکست و دل شکست عیانش
 دل سکین من چون گوی شب زریزه زلفش
 از بختی هر عالم یا بدی محسن چه آتش
 ز بهر بازی خود را مهر زلفش چه چو گمانش
 بهی پیچ آگهی زان گوی سینه زلفش
 که از فرمان او آید بر دل از لیش زلفش
 رخ چون آه گردنم می چون بر دستش
 در لایم بان نه زار بر کمر و خورش
 بآب دیده جو یا نستجه ک فحل کیش
 چو پیر و نه بر سر شکست چون بیت جزایش
 با حوال تمام ماه مهر زلفش پر زلفش
 بگویی اندران بگوشای تمیهای غیر زلفش
 که شد سر دفتر بیان و جمله عهد پایش
 مقرر خیزات کاکان گشتند او زلفش
 مثالی کرده کس لبوس سنجت عین زلفش
 بنیوت گزیده مردم را فراتش و در باش
 و انوام که طبع فزون از بحر زلفش
 بر آورده است در هر فن بکنت لطف زلفش

<p>در اجناس عالی زین سبب بود اشک قبالتش بتوانند سحر باطل فرعون و سینه را اگر شعبان موسی در کف بیضا ندیدی طراوت داد عالم را با نواع مراعاتش مزین کرد مستولی مرا تشریف نگینش همی تالاج و صبح شود خورشید انوارش</p>	<p>ز انواع کفایت زین سبب بگزید پهلانش نهادند خامه زین تیز مجز موشی عمرانش به بین اندر کف بیضا او چون ملک شعبانش ملون کرد شمع را کراوات فراوانش قوی دل کرد و استغنی مرا این جسمانش همی نامت و رشح بود گیتی در اراکانش</p>
---	---

	<p>ز هر نکبت معاون با دومی نجات و گرویش ز هر آفت نگهبان با وحکم خج و دورانش</p>	
--	--	--

<p>دوش سر مست آمیم بوناق دیدیم از باوه پری دوشین می چون عهد دوستان بیفانان هر دو در تباب خانه رفتیم بنشینیم بر در محکمی در زمین ز منطقی اجساد همه اطراف خانه لعل برق شکر زیم باز شکر وصال نه مرا مطربان چاکدست غزل کما سے خود ہے خوانم ماه ناگه بر آما از شرق</p>	<p>با خریقی همه وفا و وفاق شیشه نیمه در کنار طاق تلخ چون عیش عاشقان بزد که نبود آشتی با امی رواق که همی دید قوس از آفاق در بارم ز میندی لورق زبان رخ لاصع و عی برق جرعه جام باز خون فراق نه مرا ساقیان سبب ساق در نهادند راهوی و عراق مشرقی کوغانه ازنا شرق</p>
---	---

۱۰

بسی

۲۹

سرخن در شایم هر سه به هم
 ماه را نیکوی همیگفتیم
 و پیش چون شایع بیست و دویم
 گفتم آیا کسی تواند بود
 منع گفتد پیرا و بتقلال
 نه از آن طائفه که شناسند
 از آنان و پیره که در بند
 ماه گفتا که برق و سیم بود
 و خراسان ز زشتی فرست
 عصمت ایندی رکاب غنائش
 دانی آن کمیت اوج الین است
 گفتم اسی ماه نام نصیب کن
 آسمان رستمی که سجده بر بند
 گنشتش سبته با قضا پیمان
 خلف الصدق قد اوست قدر
 فکرش نسیم وجود آمد
 الشی از آفتاب نیست چراش
 بوی کبریت احمد صدقش
 نوسج المشایخ نسیمش

چون سگبار موافق برشتاق
 که در نیاز اجتماع محاق
 قصه پرخ از نطق رزاق
 و بسیط زمین علی الاطلاق
 کشف امر ارباب استحقاق
 سخی احراق از احراق
 نتواند زون نطق ز نطق
 که برین گنبد آمدی براق
 که برده عاشق ست ملک اوق
 و در سربوی ستام و حناق
 آن ملک خلعت و ملوک اخلاق
 گفت مخدوم و منم ست اسحاق
 آسمانهاش خاضع الاغواق
 تر نقش کرده با قدر شیاق
 چون شود در نفاذ حکمش عاق
 راز گردون در خط الحاق
 سفر آسمان نیاسته شاق
 از عطار در بهره رنگ نفاق
 لغت منبیاں سبع طباق

باید
 در بند
 در بند
 در بند

<p>رفت بارگاه او سراق دست معطش ضامن الارزاق صدق او در سخا بجای صدق چار تکبیر کرده و سه طلاق ز امتلا اندر افگند نفواق کوه ازان یافت ایسی ز خناق که بنظاره رغبت احراق طول و عرض هوا بستمشاق شرح و لبط سخن بستند طاق تاعی و همچو جفت باشد و طاق در چنین کاخ و باغ و طاق و طاق</p>	<p>خرقه پوشی ست چرخ اگر زویش رای عالیش قالیق الا صباح بی نیازی عیال نعمت اوست رغبتش رغم کان و در یارا گرمش آزا که فاقه زدوست خون کانه بر خیت کان سخاش بکرم رغبتش بدان در جبهت که نگردد که کم نیار و شد پیش کرد که پیش راند شد مانان، بچو روز با شب و شب روز و شب جفت کبر یا با و ا</p>
--	--

عز او در اناسے عز و جو
ناز مشوق و ناله عشاق

<p>کنند شکل بجاری چو گنبد ازرق نه چوب و تیشه نجار را در رهنق ز مهر و ماد کشاید در ان مکان بر بگرد او زده از بحر مکر ان خدمت نه از نشیب توان جفت جایگاه تفوت نه تیر حش و نه سامان بر شدن بوق</p>	<p>مقدری نه بآلت بقدرت مطلق نه خشت و رشت سوار را در و بانار بکستی که خلیل اندر نیاید راه حصار بر شده بی آرد گل و لکات ساز فر از توان یافت جمله مرکب نه بجنوب بلست بقتل رسد نه کشکن چهر</p>
--	---

۱۰۰

در حکم روان کرده هفت شیاره
 میان گنبد فیروزه رانده بحر محیط
 بر آنکه مبع ایضاً اوست بی الت
 چنین بر می که خود بر شا آسوار به بند
 نه بی نمایش خلق شده به بی خلق
 خرد چمن که آرد چه عیبی در اوم
 که بر فخر از و هر با عمارت صبح
 که پاشد از زمین بر بر صدق لولو
 تبارک الله از ان قادی که در ش
 گمی از آب کند تازه چهره گلزار
 گمی ذلیل کند قوم ذیل را از ظلم
 تراست ملک تویی ملک و ملک بخش
 ز دست باد تو پوشی به بوستانش
 حکم در و مان بسیار از سوراخ
 بدفع زهریدانان نموده تریاق
 بیاض بلیل بر یاد تو گشاده زبان
 دوات و طلب آب لطف تو در خون
 نه در گم خرد لب امان تو آمو
 زمار عمره بر آری زار بر وارید

ز لطف داده وطن شایان از و به سقا
 میان آب چنین خاک تو ده سلق
 آواکس بود ای شور سحر نام خلق
 گمی گردش او روشنی و گاه عنق
 نه بی نگار شدن اوق شد نگار ورق
 جز او بلطف که آرد چه عیبی از خلق
 که بر کشاید هر شب بصدج شفقت
 که پوست از اثر صانع در خمی طوق
 و بان دیده نماید ز عهده مستحق
 گمی ز یاد کند تازه لاله را لیم
 گمی بلاکت فرو در اگرا رولت
 تراست خلقی به زبان الحق
 چشم ابر تو آری بدشت تهریق
 ز به طعمه را سو و لقمه لوق
 بنفع طبع به بیماری داده سدر من
 بشاخ فاختر از فوق تو گرفته سق
 قلم به بیت نام بزرگ تو سر شق
 نه در هوا گذر و بهیو ای تو معق
 ز گاه عنبر را از آن آب گل زنبق

مغز

باز

ناله

تاریخ

باز

ناله

تو نام سید با و ات بگذر ایندی
 بهر پیام که آورده کرده ام تصدیق
 نه در پیام تو لا کرده ام بهیچ طریق
 نه در خلافت بویکرم زخم بخلاف
 نه در شستن عثمان چو رافضی بدگوی
 نه خوارج خواهم شکافت چو انار
 ز زخم خنجر مصام فعل آینه گون
 مبینا چو بتوحید تو کشتا دم لب
 سواد نظم مرا اگر شود ز آب گذر
 اگر چه حاجت دق نیست انوری را یک
 چو در میج امیر و وزیر عمر گذشت
 منم سوار سخن گر چه نیستم بر زمین
 یکی جریده اعمال خود ناکردم کشف

ز بهت کشور و بهت آسمان بهت طبع
 بهر چه از تو رسیده است گفته ام صدق
 نه در رسالت تو منکرم بهیچ کسی
 نه در امامت فاروق در مجال لطف
 نه در شجاعت حیدر چو خارجی احمق
 دل رو افض خواهم کفیه چون خرق
 ز تیر ناوک ز هر آب و آوه حسبه تصدق
 شد از هدایت فضل تو گفته ام مخلوق
 کنند نخر شیدی و صابر و غمغوق
 بدر که تو کند یارب از نشاید وق
 چه سو و خواندن اخبار و بلغمه و منطلق
 بر افکنم ملکات خنک ابرش و ابلق
 هزار کس را کردم مبدع مستغرق

کنون که عذر گنا ان خویش خواهم گفت
 ز دیده خون بپسک بر بدن بجای عرق

ای گشته نوک کلک تو صورت گلاب ملک
 یارب چگونه در سر کلک تو ان نهاد
 تا کلک در سین تو جاری زبان نشد
 الا انان لعاب که نسوج کلک تست

او بقیر او آوه بسیرش قرار ملک
 چندین هزار تعبیه در کار و بار ملک
 هر نگین زمانه نزود در بسیار ملک
 و یا چه قضا نکند پود و تار ملک

۴۰

علم خدای بر دو قلم ساخت حل و عقد
 آن در انزل بگردید یکبار ثبت حکم
 ملک ترا که عاقله نسل آدم است
 ذات ترا که واسطه عطف عالم است
 عمریت تا که نشو نبات فساد نیست
 الا انوای شکر نترد عند لیب ذکر
 بر چار سوی یاس تو قلاب مفدت
 بر شیر مرغ از فلک شب کمین گند
 ایام است باد نفاذ ترا بدید
 نقد بر گرد باده حزم قوط و کرد
 از سایه قوت تو بیرون نیافتند
 و اتم چون خلق ساعه از اعداد سعی او
 ای بارگاه توافق آسمان عدل
 چون خوانمت وزیر که صد پادشاه نشاند
 یک مستحق نماند که انصاف تو نیافت
 فاروق حق باطل وی زمین توئی
 خورشید روز کی دو پیشانی وزارت
 یعنی که ملک را بوزارت سزا منم
 چون در سواد ملک کنسبید رایت

آن راز و غایب شایین راز و غایب ملک
 وین تا ابد بی ساخت بکیا کار ملک
 آورده ناقص طلب از جویار ملک
 پرورده و ای شرف اندر کنار ملک
 با آفتاب رای تو در نو بهار ملک
 از اعتدال دور تو بر شاخار ملک
 دست بریده باز کشید از عیار ملک
 گر گنجد در بجهت تو در مرغزار ملک
 گفتار بی دوام که در مدار ملک
 گفتار بی اساس که در حصار ملک
 گر چه ز نور سایه بیرون شد گذار ملک
 نو نوبی فراید خویش و تبار ملک
 وی آستان تو رضاستوار ملک
 تو قمع تو ز تاجوران در دیار ملک
 سراج تخت دولت و ملاق در ملک
 حسنت شاد باشی بی حق گذار ملک
 بر پامی کرد نوشته در جوار ملک
 بر بنا گرفت چون به طفلان شمار ملک
 شد در سواد سایه او بیخ و بار ملک

<p>تقدیر گفت خیمه کن بین که آمد آنکه باری کسی که ملک بروا مطلقا داشت اسی ملک بسیط زمین خواستار تو تا موزگار دست تصرف همیگفت اسی در تصرف تو جهان تا ابد بسپا و عمدت قدیم باد و بعد تو ملک شاد بلکه که خیمه از خم گردون برهن روایت</p>	<p>هست از هزار گونه شرف یا و کار ملک نه چون توئی که هرزه بر وز استوار ملک و نه بسیط او همه او خواستار ملک اندر زمان ملت و در آشکار ملک یکروزه روزگار تو در روزگار ملک یارب خدای باد و شکوه تو یارب ملک در زینهار تونه تو در زینهار ملک</p>
--	--

برورگت رکوع و ضیح و شریف عصر
 در مجلس سجود و صفا رو کبار ملک

<p>ای سپاهت را طغر لشکر کش و دولت یزید بسته گرد و موکت صد پرده بر روی سماک هر کجا حزم تو ساکن موج فوجی از ملوک چون سکا تو گران گرد و عنان تو سبک فایلی تکبیر فتح انا سماں گوید که بین شیر خج از بیم شیر طیت افغان کنان چشمه خنجر تو هم بر آب هم بر آتش است جان باه خصم سوزان گدازان روز و شب فتنه ولایت نگوین کن بین که اقرار قضا گر ترازوان بزرگی داد ارضی نیست خصم</p>	<p>نه یقین بطوان عرض لشکر و اوقت لشکر کرده نعل مرکب صد خنده در پشت سماک هر کجا حزم تو جنبان جوش حبشی از ملک روزی جای ای سپاهت انجم میدان فلک انتقال ای حیدر ثانی که النصر سماک کالامان خودین نیازج ملکا خاصبک چشمه ویری میان آب آتش مشترک چون آتش و حشیش چون بآب اندر ملک ایمنی را تا قیامت کرد بر تیغ تو خاک خصم را گو دفتر تقدیر باید کرد ملک</p>
---	--

چ

<p>مالم و آدم نبودستند کاندز بدو کار و ربه یزدان اقتدا کردست سلطان چلی صد قدر بنندگان نیکو شناسد پادشاه باین قدرت نشان میخواست گردون قضا ملک بشانیده در حران بیرون خست آسمان شجاعت ننگینش از رومی حس او بتاریخ قضا در چون نیست در مصفا پای چون بزم شکسته دل تو آتش بگیرد دوستان با یک جگر چون کانی کتبی آسمان خود سال مره با بنده این ستان کند شکر یزدان را کاین یکیت بوست و ستان تا نباشد همچو غمنا خاصه و صولت غراب جان خصم از تیر سیرغ افگنت بر شاخ عمر</p>	<p>رید از اهل فرج شمع از اهل و رک شاه و اما بر بند چون حق نکو دوست و ک خود تفاوت در عیار زر که در اندر جز محک گفتش آنکس از فریش پاره زانسو ترک چون خلافت سبلی بود دست بی زبانه ک ما زنا کامی نفس در حلق او شد چون خشک زو طبایع در جدل کین می و لی و ان جز لیک مانند اطوار دوران همچو پای در شبک و دشمنان با یکت بان پر خنده کانی کتبی در دلش با خویش ارود و ترموزش با قیام تا کنن قیام سپهر از پای بیرون یک یک تا نباشد همچو شاهین خاصه در قدرت کزک با دل زان برش چون جان کفشک از پفک</p>
--	---

	<p>ساحت از شاعران پر طبع و فضل و جریر مجلس از ساقیان پر خطی امی یک</p>	
--	---	--

<p>اوج سقیت تو را زوار سگ امی نموده ز ارتقا ع فلک در تین میان جنت و تو سختگی داشت دیک و هر و شمش</p>	<p>بخی صحن تو بهنشین سگ ساکنانت مقدسان چون سگ زومی ره وان اوقات بشک راستی بی عداوت تو نمک</p>
---	--

<p>فلک کو کبیت عسزیز الدین وان در ابداع امتحان علوم آنکه تعسین پایه قدرش کرد تاریخ رسم او منسوخ</p>	<p>آن ز کوه پامی اموج فلک رامی عالیش کمیاد محکم زافریش بود فرار ترک سمراسم و ووه بر یک</p>
<p>عدد سالها سے عمرش باد ہمچو تاریخ پانصد و چل و یک</p>	
<p>حبذا کارخانہ ارتنگ صحت از صحن خلد دارو عار داوہ رنگ ترا قضا ترکیب صورت قند با پیش تو زشت وحش و طیرت بصورت و بصفت تیرمرکانت فارغ است از تاب داعی زایران ورت بصریہ حاکمی سطران خمت بصد لب زانیت می سراید ناست بوده بر یاد خواجہ بیگہ و گاہ مجددین بو الحسن کہ فرنگش آنکہ عدیش در اتمت امور وانکہ سمش در ان مقام حور</p>	<p>ای بہار از تور شکا برودہ رنگ سقفت از سقف چرخ و از رنگ زہ و نقش ترا قدر بر رنگ عرضہ روزگار پیش تو تنگ ہمہ ہوار در شتاب در رنگ تنج کو انت ایمن است از رنگ ہم زیک خطوہ ہم زیک فرنگ ہم دوران پرودہ ہم دوران آہنگ وست چنگیت می نواز و چنگ جام ساقیت پر شراب چورنگ خاک زافرودہ ہوارا ہنگ شکل پرودین و ہر بخت او رنگ تاوت آہو کند چہ کام ننگ</p>

که شکار در مزارع و گاه شترنگ	تا بود پشت و روی کار جهان
------------------------------	---------------------------

با و پیوسته از سر شاک خد	روی بدخواه تو چو پشت پلنگ
--------------------------	---------------------------

<p>ملک را فرخنده هر روز از تو فال هست وینا را کمالی بر کمال هر کرا جا و تو افسانه ای جلال ملک تا یسد تو ملک لایزال در محالی آسمانیت پایال غور حرمت را عواطف و حوال فتنه را دور تو دور گو شمال زان چنین ثابت اساس کمال و دیده چشم از کلک تو سحر حلال کلک او کو کار خود کردی مثال چرخ بسیار و کباب امثال کوه برتا بد عنان احتمال آسمان گفتا کفی است القاتال مثل مانده ترا هستی محال چو تو تکفین گمنام حسن سوال هست کمتر ثروت آمال مال</p>	<p>ای به هستی داده گیتی را کمال صدر دنیائی و هر ساعت بتو چون وزارت آسمان رفعت شود بخت بیدار تو سخته لایلام در مراتب آفتابت زیر دست او ج جا بهت را ثوابت در جوار ملک را خرم تو دفع چشم زخم اصل افتاد زمین شد علم تو چیده گوش از مطلق تو در زمین نال از کلکات بد عوی شد تخم هر کجا امرت بکند ارد عنان هر کجا بنیت گران دار و کمان چون گره برابر روی تو دید نیستی نیردان چو هست العجب عفو تو تعیین کند عذر گناه آن هوای تو که در ایام تو</p>
--	--

آرزو از کثرت برت گرفت
 گرشو و محسوس در یامی دولت
 اختران را سعیت ارجامی شود
 آسمان را تمیست ار ستمی کند
 و کند خورشید را می روشنت
 از سواد شب نماید که روز
 اختران کو علم شان خارج نجست
 جمله اکنون چون بدر گاهت ستم
 ای بجایی که شجیه و صفت تو
 چون فلک ننگالدت جز نیگونی
 چون روان بر آفرینش قتل تست
 طبل را کی سود دارد و لوله
 ذره گر نهان کند روی شعل
 صاحبان شمع و تا پروانه هست
 بر نخیزد گفتگوی و بستجوس
 گوش را از انفعال این سخن
 جام مالامال نوش دست آن
 جرعه رخسار او از روی رنگ
 تا که باث سست میل آفتاب

در طبع اکنون راستخانه لال
 اخترش گوهر شود طوبیش نال
 فارغ آیند از مبوط و از وبال
 مفصل گردوزمان را اتصال
 سوی چارم چرخ روی انتقال
 آنقدر کاید رخسار از لطف خال
 بر جهان باومی که آن بودی محال
 این ازان می رسد آیا چیست حال
 طوطی نطق مرا کرد سست لال
 بد سگالت را بدی کوی سگال
 قیل او چندانکه خواهی باشی قبال
 چو باؤل آفریدندش دوال
 نام هستی هم بر و آید زوال
 این غرور انگیز و آن صاحب حال
 گر چه سوز و خوشی با پروبال
 باز فر کو ایها الساقی تعال
 گو بسیار است نماید جمال
 پرچی رنگین کند جام بلال
 که جنوب از روی او دران که شال

بیاورد

<p>ای طغیانی دور عتق ماه و سال زانکه معصوم آمدتی از بهال باغ دولت رانمال اندر بهمال پشت حاسد کوز چون بالادال</p>	<p>سال مرود رانت اندر ملک باد جاودان محروس محفوظ از سهموم سرو اقبال بر روز عسر تو شد دشمن خسته چون ندان حسین</p>
<p>مستدل اقبال باد سے کو سپہ زانکہ بنیاد بقا شد اعتدال</p>	
<p>وی ایزد سرشته ز عشق تو در ازل بیلی بدل چگونه گزیند کس بدل تا من بشیم بجاشقی اندر جهان مثل سر بر ز نذر شرق عمر شب اجل با صد دروغ و حسرت در دم ازین قبل جز کلک خوابه کس نکند ز زمانه جل لطف خدا و روح بنر مایه دول اورا کس نترسند و عقل بتسندل اندر فتنه بود معاینه بی نحو و سب لعل اندر فتنه سجده که سبحان لم یزل قدرش فرو شکسته کل گوشه از حل در فتنه او برشته قدر علم چون عمل با غم او بیانست و او امین از خلل</p>	<p>ای کرده در عشق تو اشکم چون بیل ای بی بدل چو جان بی نیست بر تو ام گشتی بنیکوی مثل اندر جهان بحسن ترسم که روز وصل تو نا دیده ناگمان در داد حسرتا و در لقا که روز و شب در مشکلی فکد مرا عشق تو که آن - صد راحم امام طریقت جمسال دین صدی که چون سخن ز سخنامی او رود ستری بود مشاهده بیصوت و بیخبر و روح از تمییب آنکه مگر وحی منزلت رایش فرو کشاده سرا پرده فلک و روح او دیده قضا صدق چون یقین با حرم او طریقت دین فارغ از فتور</p>

خورشید علم را فلک شرح و لبط او
 ای در وقت خاک و اخلاق تو زمین
 گزنی پی مشو و تو بودی وقت سار تو
 صافی تراست جوهرت از روح و هیفا
 در بحر علم کشتی نطق تو میسرود
 در برق فکارت نرسد ناوک عقول
 فی راه همتت یزند رتبت خطا
 انگش که بی محاسب عقل از کمال اجل
 گشته غایت تو همه دیده چون بصر
 شش همه نکت شد و نظمش همه مدح
 آری بقوت مدد و تربیت شوند
 تا باد گل نشان گذرد بر چار سرو
 این در جو از خاک خرامان و تیز رو
 آن بر بسط باغ گذاران خوش خرام
 گاه از نسیم این بین خاک پر عبیر
 در باغ عمر بچو گل نوش گشته باد

بیت الشرف شده است چو خورشید را جل
 ای در ثبات راوی او فعال تو مایل
 بر روشنی زر روی زمین عادت جدل
 عالی تربت منزلت از چرخ در محل
 بی باوان مشوه و بی لنگر جیل
 در سمع خاطر نشود مشوه امل
 بی آب عصمت بر و آتش زل
 شناخت جز بجد گری اکثر از اقل
 زمین پیش اگر چه بود همه پرده بصل
 قولش همه مثل شد و در حش همه غزل
 باران و برگ گل گد و طلسم غسل
 تا ابر در نشان گذرد بر حقیض من
 چون مرغ زخم یافته در حالت و جل
 چون بر زمین آینه گون ناقه و جیل
 گاه از نثار آن حین و باغ پر گل
 دشمنت چون برگ گل تر درون جل

قصه انوری
 در بحر علم کشتی نطق تو میسرود

پایه زمانه در سمع تابع تو لنگ

دست سپهر در مدد حاسد تو مثل

عصمت الدین شرف دار و دوا

مرحبان موبک خاتون اجل

چرا

آنکه بر دست نهایت یابد
 آن بجای و به هنر ز فلک
 با وفا قشش الم و هر شفا
 امی با جناس هنر گشته سمر
 و هنر تواند آورد نظیر
 عصر با چو تو امین ز نیسان
 نقش کلکت همه در منظوم
 با کمال تو فلک یک نقطه است
 دوست عدل تو اگر تصدیکت
 تیغ مرخ کمت به تو کمت
 از خداوندان برتر تو نیست
 امی به از گوهر آدم بشرت
 بنده هر چند بخدمت ز سر
 اندرین سال که یک بشت برو
 بنیاد است لبه سپح گناه
 آنهمینست چو بولین و ماغ
 قرب ما می نبود پیش هنوز
 نما باول نرسد، سپح آخر
 با دلی اول و آخر همه عمر

و آنکه بر دست بهایت بازل
 و آن بقدر و بشرت بر زحل
 با خلافتش اسب سپر رخ حمل
 و می با انواع شرف گشته مثل
 چرخ نتواندت آورد بدل
 و هر با عدل تو خالی ز خلل
 در نطقت همه و می منزل
 با وقار تو زمین یک خردل
 و در دار و ز جهان ساجل
 مشکل چرخ کند بکاک تو حل
 جز با اونه جهان عزوجل
 وی پراز گنبد اعظم سجیل
 شتم نیست بتقصیر و کسل
 آن گذشته است که آن لائسائل
 غزلها یافته لبه سپح عمل
 وین همه پوست چو ترکیب بعسل
 نما پست است از آن ویل و حل
 نما چو آخر نبود، سپح اول
 شب و روزت چو شب و روز اول

لوش در کام حسود تو شرننگ زهر در طبع تعلیمت چو عسل

پایه دور فلک دوست قضا
لنگ در تربیت خصمت مثل

خدای فراست که گیرد زمانه جاذبه جلال
سپهر سنی مسعود کز قس ان سعود
نصا تو ان قدر قدرت و ستاره محل
بنوک خامه به بندوره قضاوت در
گر این خاطر او قطره بر زمین بارود
چو رای روشن او باشد آفتاب سپهر
بلال چرخ معالیش منصف نشود
سپهر بر شده را رای او بجیت خواند
ز حرص خدمت او سرنگون همی آیند
ز شاخ بادرم آید کف چنار برون
ترازوی که بران بار قدر او سنجند
ز حوس آنکه به سایلان سوال کنند
ایا هیچ تو نقش گشته بر او بام
خطر ندیدم هر آنکو ناید از تو قبول
تو آنکسی که سپهرت پرورید نظیر
ز زمانه سال و مه از خدمت تو جویند نام

جمال و او جهان را بگوید خواجه کمال
تراوه ماور گیتی چو تو ستود چه خصال
ز زمانه بخشش کان دست نگاه بجز نوال
به تیر نکته بدوز و لب صواب و محال
بجای برگ زبان برود ز شاخ نهال
کز آفتاب امان یابد از کسوت و زوال
از آنکه راه نباشد خسوت را بهلال
کمربست بجزا چون بندگان بدوال
بوقت مول از ارحام ماوران اطفال
گزارهت کف او وز کسیم شمال
سپهر کف او زید و زمین مشقال
همی سوال بخواد ز سایلان سوال
دیا محامه تو وقف گشته بر اقبال
شرف نیافت هر آنکو نخبست با تو وصال
تو آنکسی که خدایت نیا فرید مثال
شماره روز و شب از طلعت تو گوید مثال

۱۰۰

نو آدمی در همه دشمنان تو ابله پس
 بدست خرم بمالی همه مخالفت را
 اگر نه کین تو کفر است پس چرا وارو
 عده جرات بیم تو دارواند رول
 بزرگوارانش بدقی که من خادم
 نه زانکه از دل جان مخلصت بودم
 ز مجلس تو گریه ام دور و آشته ام
 اگر نه دور و دستم ز طبع چون آتش
 بجای دیگر اگر اول التماس کردم
 خدای و اندوکس چون ای نیست که
 شنا قبول هیت کنند اهل شنا
 بین دلیل توئی خواهی باستحقاق
 نه هرگز املقب با کسی مشابست
 که دال نیز چو دال است در کتابت لیک
 بهین که میر معز می چه خوب میگویی
 درین مقابله یک بیت از زتی بشنو
 ز مردو گیه سبز هر دو یک رنگ اند
 همیشه تا که بودت زلف در اسیات
 سری که از تو بهی برید و باو چو زلف

تو قندی در همه حاسدان تو و خیال
 زمانه نیز نه بین چو تو مخالفت مال
 سپهر خصم ترا خون سیاح و مال حلال
 بدست مردو گیه و زان زنده قیصال
 بنی بست ز بیم زگر دش احوال
 گواه دارم و ان کیست ایزد متعال
 نه از فراغت من بودیل ز بیم طلال
 قصبه بات بیا در رمی چو آب زلال
 بدیدم آنچه بنیاد کس خواب و خیال
 بهر خویش ناید بهت ازین بهر حال
 بلی که مردو بهت پر و چو مرغ سیال
 وزین قیاس توئی دمتری باستقلال
 شبیه است چنان چون شبنم شبیه شمال
 به شمس و زود و شمش کست دال ز دال
 حدیث هیات مینو شکل کعب خزال
 نه بر طریقی نه می بود چه استلال
 ولی ازین نگین ان کنند از ان کجوال
 همیشه تا که بود وصف خال در امثال
 ولی که از تو بگرد و سیاه باو چو خال

در کتب انبیا است بجز این که در کتب انبیا است بجز این

<p>ہزار سال تو خند دوم و دہرند سنگار ہزار جا سے تو مدوح و من مدیح بگال</p>	<p>بہ نیک طالع و فرخندہ روز و فرخ سال بارگاہ وزارت بفرخی شہشت نظام مملکت و صد روین صاحب عصر محمی آنگہ با قبال او دہ سو گند زمانہ بخشش و خورشید رانی گردون بہ بستہ از پی حکمش میان مان زمین بجنب قدیر بندش مدار انجم پست بنوک خامہ بہ بند و رہ قضاوت در گر ابر خاطر او قطرہ بر زمین بارہ بکام عقل مساحت کند محیط فلک چو رای روشن او باشت آفتاب فلک بکینش اندر مضر عناد محنت و رنج حوالہ کرد و بدیوان مسرور کینش بگر بخششش برودیدہ تہو از شاہین بفر دولت او شیر فریش ابو اشش ز بیم او ہمہ شب استخوان دشمن بہت پہر بر شدہ را رای او بخدمت خواند</p>	<p>بسود اختر و سیمون زبان و خرم حال خدا یگان وزیران و قبند آمال سپہ رفت و قدر جهان جاہ و جلال روان پاک محمد با نیز و متعال کریم طبع و پسندیدہ فعل و خوب خصال کشادہ از پی حمدش زبان نسا رور حال بجای را می صیبتش زبان حجت لال بہ تیر نکتہ بدوزد لب جواب سوال بجای برگ زبان برود مدز شاخ شمال بنور رای تصور کینت خیال خسیال گر آفتاب امان یابد از کسوف و زوال بہر ش اندر مدغم بقا و نعمت حال خدا می نامہ ارواح قسمت آجال بقوشش بکند نیچہ روشبہ از ریال تواند از بکند شیر سپرخ را بچگال چو از بخار و غانی زمین کہ ز لزال میان بہ بست ز جزا چو بنگان بدوال</p>
--	--	--

بجای